

שם פרטי:

שם משפחה:

כיתה:

מערכת הפועל: גופים, זמנים ובניינים

דף עבודה

1 הטו את הפועל לפי הכותרות.

עבר - הוא	עבר - אני	עתיד - אנחנו	ציווי - אתם
סידר			
הדליק			
נבנס			
התלבש			

2 מיינו את הפעלים לפי הבניין.

שמר	נגמר	סיפר	הסביר	התקדם	למד	נפתח	טייל	הזמין	התלבש
פעל	נפעל	פיעל	הפעיל	התפעל					

3 באיזה זמן הפועל?

- א. נשמור
עבר ☐ הווה ☐ עתיד ☐ ציווי ☐
- ב. שמרי!
עבר ☐ הווה ☐ עתיד ☐ ציווי ☐
- ג. שומרות
עבר ☐ הווה ☐ עתיד ☐ ציווי ☐
- ד. שמרנו
עבר ☐ הווה ☐ עתיד ☐ ציווי ☐

4 השלימו את הפועל שבסוגריים (הוא כתוב בעבר, גוף «הוא» בזמן ובגוף המתאימים).

- א. מחר אנחנו _____ (הזמין) את כל השכבה.
- ב. אתמול הן _____ (התאמן) עד הערב.
- ג. בבקשה, _____ (סגר) את הדלת! (פנייה לאתה)
- ד. עכשיו היא _____ (סידר) את החדר.

יום לפני הטיול השנתי*

- 1 | ערב לפני הטיול התכוננו כולנו בהתרגשות. המחנכת שלחה לנו רשימה של ציוד.
- 2 | אימא שלי בדקה שהכנסתי לתיק כובע ובקבוק מים. אחי הקטן ביקש לבוא איתנו, אבל הוסבר לו שזה טיול של הכיתה בלבד.
- 4 | בבוקר נפגשנו ליד שער בית הספר, והאוטובוס יצא בדיוק בשבע.

* נכתב על ידי אריה עמרני, 2024. מתוך: «עלים» – ירחון לנוער.

6 קראו את הקטע «יום לפני הטיול השנתי». בכל משפט כתבו את הפועל שבסוגריים ואת הבניין שלו.

- א. ערב לפני הטיול (התכוננו) כולנו בהתרגשות.
- ב. המחנכת (שלחה) לנו רשימה של ציוד.
- ג. אחי הקטן (ביקש) לבוא איתנו.
- ד. (הוסבר) לו שזה טיול של הכיתה בלבד.
- ה. בבוקר (נפגשנו) ליד שער בית הספר.

7 התאימו כל פועל לבניין שלו.

טור א

1. נבחר

2. קיבל

3. הופתע

4. התנדב

5. סודר

טור ב

פיעל ☐

פועל ☐

הופעל ☐

התפעל ☐

נפעל ☐

8 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

א. שמות הבניינים בנויים מהשורש פ־ע־ל.

ב. לציווי יש צורות גם לגוף «אני».

ג. כשמעבירים פועל מעבר לעתיד, הוא עובר לבניין אחר.

ד. «הדליק» ו«נדליק» שייכים לאותו בניין.

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

9 כתבו הוראות לתלמיד בכיתה ג' איך לארוז תיק לטיול: חמש הוראות בציווי, בפנייה לאתה. סמנו את הפעלים.

10 הטו את הפועל «שמר» (בניין פעל) בעבר.

גוף	עבר
אני	
את	
הוא	
אנחנו	
הן	

11 כתבו את צורת הציווי המבוקשת.

- א. «תכתבי» בציווי: _____ !
- ב. «תתקדמו» בציווי: _____ !
- ג. «תסביר» בציווי: _____ !
- ד. «תיכנסי» בציווי: _____ !

12 התאימו כל פועל לבניין שלו.

טור א

1. הזמין

2. נשבר

3. דיבר

4. הוסבר

5. למד

טור ב

נפעל ☐

פעל ☐

פיעל ☐

הופעל ☐

הפעיל ☐

תשובות – מערכת הפועל: גופים, זמנים ובניינים

1 הסו את הפועל לפי הכותרות.

עבר – הוא	עבר – אני	עתיד – אנחנו	ציווי – אתם
סידר	סידרתי	נסדר	סדרו
הדליק	הדלקתי	נדליק	הדליקו
נכנס	נכנסתי	ניכנס	היכנסו
התלבש	התלבשתי	נתלבש	התלבשו

2 מיינו את הפעלים לפי הבניין.

פעל	נפעל	פיעל	הפעיל	התפעל
שמר, למד	נגמר, נפתח	סיפר, טייל	הסביר, הזמין	התקדם, התלבש

3 באיזה זמן הפועל?

- א. נשמור
עבר ○ הווה ● עתיד ○ ציווי ○
- ב. שמרי!
עבר ○ הווה ○ עתיד ○ ציווי ●
- ג. שומרות
עבר ○ הווה ● עתיד ○ ציווי ○
- ד. שמרנו
עבר ● הווה ○ עתיד ○ ציווי ○

4 השלימו את הפועל שבסוגריים (הוא כתוב בעבר, גוף «הוא») בזמן ובגוף המתאימים.

- א. מחר אנחנו **נזמין** (הזמין) את כל השכבה.
- ב. אתמול הן **התאמנו** (התאמן) עד הערב.
- ג. בבקשה, **סגור** (סגר) את הדלת! (פנייה לאתה)
- ד. עכשיו היא **מסדרת** (סידר) את החדר.

6 קראו את הקטע «יום לפני הטיול השנתי». בכל משפט כתבו את הפועל שבסוגריים ואת הבניין שלו.

- א. ערב לפני הטיול (התכוננו) כולנו בהתרגשות. ← **התכוננו – התפעל**
- ב. המחנכת (שלחה) לנו רשימה של ציוד. ← **שלחה – פעל**
- ג. אחי הקטן (ביקש) לבוא איתנו. ← **ביקש – פיעל**
- ד. (הוסבר) לו שזה טיול של הכיתה בלבד. ← **הוסבר – הופעל**
- ה. בבוקר (נפגשנו) ליד שער בית הספר. ← **נפגשנו – נפעל**

7 התאימו כל פועל לבניין שלו.

טור א	טור ב
1. נבחר	2 פיעל
2. קיבל	5 פועל
3. הופתע	3 הופעל
4. התנדב	4 התפעל
5. סודר	1 נפעל

8 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

- א. שמות הבניינים בנויים מהשורש פ־ע־ל. **נכון**
- ב. לציווי יש צורות גם לגוף «אני». **לא נכון** – ציווי יש רק לנוכח: אתה, את, אתם, אתן
- ג. כשמעבירים פועל מעבר לעתיד, הוא עובר לבניין אחר. **לא נכון** – הפועל נשאר באותו בניין
- ד. «הדליק» ו«נדליק» שייכים לאותו בניין. **נכון**

9 כתבו הוראות לתלמיד בכיתה ג' איך לארוז תיק לטיול: חמש הוראות בציווי, בפנייה לאתה. סמנו את הפעלים.

תשובה אפשרית: דוגמה: הכן רשימה של ציוד. מלא שני בקבוקי מים. הכנס כובע וקרם הגנה. סגור היטב את התיק. בדוק שהוא לא כבד מדי.

10 הטו את הפועל «שמר» (בניין פעל) בעבר.

גוף	עבר
אני	שמרתי
את	שמרת
הוא	שמר
אנחנו	שמרנו
הן	שמרו

11 כתבו את צורת הציווי המבוקשת.

א. «תכתבי» בציווי: כתבי!

ב. «תתקדמו» בציווי: התקדמו!

ג. «תסביר» בציווי: הסבר!

ד. «תיכנסי» בציווי: **היכנסי!**

12 התאימו כל פועל לבניין שלו.

טור א

1. הזמין

2. נשבר

3. דיבר

4. הוסבר

5. למד

טור ב

2 נפעל

5 פעל

3 פיעל

4 הופעל

1 הפעיל

 תרגול נוסף משלי: כתבו שלושה משפטים או דוגמאות משלכם לנושא של הדף, ובדקו אותם עם חבר או חברה.